Din umbra mormântului

lui

Ștefan cel Mare

DOUĂ CUVINTE

rostite de

Ion Zelea-Codreanu.

Editat de Comitetul regional
al „L .A. N. C.“ din Bucovina

CERNAUȚI, 1927.
Tipografia Mitropolit. Silvestru

Din umbra mormântului

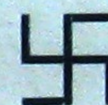
lui

Ștefan cel Mare

DOUĂ CUVINTE

rostite de

Ion Zelea-Codreanu.

Editat de Comitetul regional al „L .A. N. C.“ din Bucovina

CERNAUŢI, 1927.

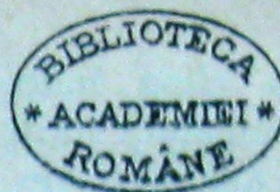
Tipografia Mitropolit. Silvestru

Sufletul satelor noastre se trezeşte! „Liga Apărării Naţionale Creştine" chiamă mulţimile de plugari sub un singur steag, arătându-le drumul mântuirii. „Cuvintele" lui Ion Zelea-Codreanu, sunt cuvintele stegarului cari fac să izbucnească din suflete flacăra sfântă a dragostei de moşie şi lege, flacăra sfântă care topeşte toate cugetele într'un singur gând mare şi luminos: apărarea ţării şi a credinţei în Dumnezeul viu.

Fie ca aceste „Cuvinte" să pătrundă în toate satele şi toate casele Românilor şi Creştinilor pentru a-i îmbărbăta şi a pregăti ceasul mântuirii care nu poate întârzia.

Traian Brăileanu.

La mormântul lui Ştefan cel Mare

CUVÂNTARE

rostită în ziua de 15 Iulie 1919, la prima aniversare a morţii Lui pe pământul desrobit

(După note stenografice de Leca Morariu.)

Prea Sfinţite, domnilor miniştri,
domnilor generali şi fraţi Români,

Era în ziua de 7 Octombrie 1916. Duşmanul năvălise la Oituz — poarta vechii Moldove — peste hotarele vechi. Duşmanul împătrit la număr şi înzecit în arme, noi reîntorşi din Ardeal cu menirea de a-i ţinea piept. N'aveam aproape nimic mai mult decât baioneta şi pieptul... In ziua aceia, în timpul unui aprig asalt, bătuţi de gloanţele mitralierelor, de ploaia de obuze şi de şrapnele, cum şi de copacii cari se răsturnau peste noi, tăiaţi de obuze, eram cuprinşi de îndoială. Inima omului celui mai oţelit se moaie în asemenea împrejurări.

Atunci, în clipa îndoielii, am auzit un cântec prin freamătul codrilor dela Oituz, venind din îndepărtate adâncuri ale vremii, cântecul lui Ştefan Vodă, alcătuit de El însuşi:

> Hai fraţi, hai fraţi,
> La năvală daţi!
> La năvală daţi,
> *Crucea* Vă-apăraţi!

(aplauze îndelung repetate)

Cântecul de înviorare s'a întins în toată regiunea Oituzului, a cuprins ca o putere grozavă toate sufletele noastre, năvala s'a dat şi duşmanul a fost înfrânt. (aplauze) Da, crucea lui Hristos, pentru a cărei biruinţă au sângerat, prin mii de ani strămoşii, crucea lui Hristos, care înfăţişa dreptatea lui Dumnezeu şi a oamenilor, care înfăţişa libertatea tuturor neamurilor pe pământul lor, care înfăţişa deci scoaterea din robie a neamului nostru şi a întregului pământ românesc, a făcut ca şi România să se avânte în focul răsboiului lumii, cu toată hotărîrea. După pilda strămoşilor, văzând crucea lui Hristos în primejdie, nu ne-am întrebat nici cât de mulţi sunt duşmanii, nici cât de înarmaţi, nici cât de puţini suntem noi, nici cât de slab înarmaţi, ci având în sufletul nostru siguranţa că nu poate fi biruită până la sfârşit crucea şi puterea lui Dumnezeu, ne-am aruncat în luptă, (aplauze puternice), şi am înălţat un potir nesfârşit de

mare — sfânt ca potirul sfintei comunicături — pentru a aduna în el atâta sânge şi lacrimi, cât n'ar fi putut da niciun neam din lume. Şi le-am închinat lui Dumnezeu, drept jertfă de suferinţă pentru răscumpărarea dreptăţii noastre sfinte.

Şi pentru întreg neamul nostru dela Nistru până la Tisa, a început suferinţa — atâta suferinţă, de s'ar fi frânt inima oricărui neam din lume. A noastră nu s'a frânt! (Aplauze frenetice).

In *Basarabia* flăcăii şi toţi bărbaţii sângelui nostru trebuiau să lupte sub steagurile acelora şi pentru biruinţa acelora, cari de sute de ani urmăriau moartea neamului nostru pe pământul strămoşesc.

Cine ar putea oare descrie groaznicele suferinţi ale neamului nostru de pe pământul sfânt al acestei *Bucovine?* Pe când toată vlaga bărbătească a ţării muria cu zecile de mii pentru biruinţa stăpânului, care nu urmăria altceva, decât să devie cât mai puternic, ca să poată încinge, ca să poată încătuşa poporul român din Bucovina în lanţuri cât mai groase şi cât mai grele, — pe atunci copiii fără tată erau smulşi de călăii jandarmi din braţele mamei şi duşi la spânzurătoare în faţa satului întreg, cum s'a întâmplat cu copilul de doisprezece ani din Cuciur-Mare (lumea de faţă are ochii scăldaţi în lacrimi). Pentru a stârpi cu desăvârşire seminţia noastră de pe aceste plaiuri, stăpânitorii

călăi au ridicat pe marginile șoselelor rânduri de spânzurători, în cari atârnau trupurile a sute de bărbați și femei, pentru ca cei ce trăiau să fie stăpâniți de groază, până le-ar fi venit și lor rândul (mare emoție), iar preoții noștri au fost puși în lanțuri, batjocoriți de străini și schingiuiți (strigăte: jos călăii!).

Fiii vechii *Transilvanii,* urmașii viteji ai eroilor Horia și Avram Iancu, erau duși cu silă să moară sub steagurile asupritorilor pentru a apăra interesele acelora, cari l-au tras pe roată pe Horia și cari așteptau cu nerăbdare să biruiască acuma prin vitejia nației românești, care și ea tot cu roata trebuia să fie răsplătită..! Și acolo, în urma vitejilor plecați pe front, închisorile, schingiuirile, prădăciunile erau întrebuințate împotriva bătrânilor, a copiilor, a femeilor neamului nostru, iar preoții și toți aceia cari înfățișau conștiința națională a neamului acestuia, erau puși în lanțuri, batjocoriți, schingiuiți și omorâți (emoție puternică)...

Și s'ar putea oare găsi cuvânt care să descrie pe lângă toate acestea, grozăvia sfâșierii între frați, când *Bucovineni și Ardeleni pe de o parte și Basarabeni de cealaltă* erau mânați să se omoare întreolaltă spre folosul dușmanilor lor de veacuri?!...

Dar suferințele prin cari am trecut în România veche în timpul răsboiului, cine le-ar

putea descrie? Și mărimea jertfei de sânge și de moarte cine ar putea-o spune? *Nici un neam din lume n'a jertfit ce am jertfit noi în timpul răsboiului acestuia: Jumătate din cei ce s'au aruncat în luptă — floarea țării — s'au așternut în pământ, pentru a arăta și de astă dată temeinicia drepturilor neamului nostru asupra pământului său.*

Și peste tot, în tot lungul și largul pământului românesc, dela Nistru și până la Tisa sute de mii și milioane de inimi au așteptat în zadar, privind în zarea satului, să vadă ori de nu vine fiul, nepotul, ginerele sau ruda apropiată, cari n'au venit și nu vor veni nici odată. Atâtea soții își așteaptă soții, atâtea surori frații, sute de mii de copii orfani și de tată și de mamă așteaptă și azi, să vie aceia pe cari în zadar îi așteaptă, căci ei nu vor veni (lumea de față plânge). Și din câți au venit, câți schilozi, câți cu sănătatea pentru totdeauna zdruncinată, de te întrebi, câți oare vor fi cu adevărat sănătoși.

O Doamne, atâta suferință, încât s'ar fi frânt inima oricărui neam din lume! Inima noastră însă nu s'a frânt, pentrucă aveam convingerea că luptam pentru cele mai înalte idealuri ale omenirii, pentru sfințenia neasemănată a dreptății noastre, adecă pentru crucea lui Hristos. Iar când eram în primejdie de-a ni se

muia inima, răsuna misterios în văzduhul Moldovii întregi, în freamătul codrilor, în murmurul apelor, în şuierul vântului, acelaş cântec:

Hai fraţi, hai fraţi,
La năvală daţi!
La năvală daţi,
Crucea Vă-apăraţi! (aplauze prelungite)

Hai fraţi, hai fraţi,
La năvală daţi!
La năvală daţi,
Steagul Vă-apăraţi! (aplauze furtunoase)

Hai fraţi, hai fraţi,
La năvală daţi!
La năvală daţi,
Ţara Vă-apăraţi! (aplauze şi strigăte: Trăiască România Mare!)

Năvala am dat-o, cu toate jertfele şi cu toate suferinţele. *Şi la Oituz, şi la Mărăşti şi la Mărăşeşti — am biruit!* (aplauze entuziaste strigăte: Trăiască armata română!) *Am biruit cum a biruit El, la Podul-Inalt, la Baia, în Codrii Cozminului,* am biruit duşmani împătriţi la număr, cu câte trei divizii de-ale noastre, câte douăsprezece de-ale lor! *Am biruit, pentrucă sufletul nostru a fost înviorat de duhul marelui Arhanghel a căruia ţărână se odihneşte în acest mormânt!... Am biruit noi, dar mai mult au biruit strămoşii prin noi şi înaintea tuturora a biruit Stefan cel Mare şi Sfânt!* (aplauze prelungite).

Şi iată acum ceasul răsplătirii şi al bucuriei! Cum nu s'a frânt inima noastră de suferinţă în timpul jertfelor, aşa s'o ţinem tare, să nu se frângă nici de bucurie negrăită a ceasului acestuia (aplause puternice). Căci iată libertatea s'a întins peste întreg pământul românesc, (aplause prelungite) şi toate ţările cari au fost umbrite pe vremuri de steagurile cu chipul Sfântului Gheorghe pe ele, alcătuiesc o singură Ţară mare (entuziaste strigăte: Trăiască România Mare!) sub umbrirea steagurilor marelui nostru Rege Ferdinand!... (aplauze furtunoase, ovaţii, strigăte: Trăiască Regele!)

Se cuvine deci, ca in ceasul acestei bucurii, când steagurile oştilor noastre fâlfâie apărătoare la Chilia, la Cetatea-Albă, la Soroca, la Hotin şi pe vechile hotare dela marginile Pocuţiei, însemnate cu pietre ce purtau chipul bourului Moldovii, — şi când ele flutură pe malurile Tisei, stând gata să desăvârşească întinderea libertăţii româneşti până la hotarele fireşti ale pământului românesc (aplauze, strigăte: Trăiască Banatul!). în ceasul acesta se cuvine, zic, ca împreună cu noi, cari suntem adunaţi din toate ţinuturile româneşti, să îngenuncheze în faţa mormântului acestuia întregul nostru neam! Să îngenuncheze, spre a mulţămi lui Ştefan Vodă cel Sfânt şi Mare, atât neamul nostru de astăzi, cât şi cu el împreună noianul

nesfârşit de înaintaşi, cari luptând sau muncind au murit, ca să putem avea bucuria ceasului acestuia!

Sculaţi deci din mormintele voastre, voi toţi vitejii cari aţi murit cu arma în mână, luptând pentru libertate şi pentru pământul românesc, sculaţi cu toţii, începând dela zeescul Decebal, voi toţi ce aţi căzut sub ruinele Sarmisegetuzei, sculaţi viteji dela Podul-Inalt, dela Chilia, dela Cetatea-Albă, dela Baia, dela Valea-Albă, din Codrii Cozminului, sculaţi viteji dela Plevna şi Griviţa, sculaţi eroi dela Oituz, Mărăşti, Mărăşeşti, sculaţi voi toţi cari aţi fost schingiuiţi şi omorâţi de osebiţi călăi ai neamului nostru, sculaţi căci e ceas de mare bucurie! Sculaţi să îngenunchiaţi împreună cu cei de astăzi la mormântul Sfântului Ştefan, şi — scoală şi Tu din mormânt, Ştefane, Măria-Ta!... (emoţie zguduitoare; lumea de faţă plânge). Priveşte-l, norodul Tău viu şi norodul de umbre al Neamului Tău. *Prinos de slavă şi de mulţumită Ţie, în ceasul celei mai sfinte bucurii! Şi drept chezăşie a mulţămitei noastre primeşte azi acest jurământ:*

Jurăm, Măria-Ta, că moşia mare românească întruchipată astăzi prin unirea tuturor pământurilor româneşti, *unită va rămânea de acum şi până în veci, şi decât să cedăm un bulgăre din ea, mai bine să piară şi cel din urmă ins al seminţiei noastre!* (aplauze entuziaste).

Jurăm, Măria-Ta, ca prin muncă încordată şi necurmată, în tot largul şi'n tot latul Ţării, şi din *sus* până *jos, să prefacem moşia românească într'un adevărat raiu pământesc!* (aplause puternice). Şi iară:

Jurăm, prin unirea noastră a tuturor să facem **ca Ţara românească, românească să fie!** (aplause îndelung prelungite, ovaţii).

Cuvânt

rostit la desvălirea chipului de bronz al lui M. Eminescu în ziua de 8 August 1926 la Mănăstirea Putna.

(Scris la fața locului de prof. Dan dela liceul din Rădăuți).

Frați Români,
Frați Creștini,

Astăzi ni-am făcut datoria de creștini: Aici în fața mormântului lui Stefan cel Mare, la începutul măreței serbări de astăzi, s'a oficiat un parastas. Cu toții am înălțat rugăciuni lui Dumnezeu pentru patru suflete mari, cari au trăit în diferite vremuri pe pământul nostru românesc și cu puterea gândului, a inimii și brațului lor au ridicat în slavă întreg neamul nostru. Da. Ne-am rugat pentru sufletele lor, dar mai mult am chemat sufletele lor să plutiască astăzi deasupra noastră a miilor de oameni, adunați aici pentru preamărirea lor. I-am chemat să ne însuflețească pe noi, și prin noi să însuflețească neamul nostru întreg dela un capăt la altul al țării! (Aplauze puternice).

Sufletele lor sunt aici. Plutesc deasupra noastră. Să luăm aminte: Să ne fie gândul curat, inima caldă și vorba răspicată! (Aplauze).

S'a pomenit şi s'a chemat marele suflet al lui Stefan cel Mare şi Sfânt. Stefan cel Mare, care a fost cel mai mare apărător al crucii lui Christos, cel mai mare apărător al popoarelor creştine din toată lumea, cel mai mare apărător al civilizaţiei creştine. Stefan cel Mare, care a fost proclamat chiar de către papa dela Roma „atletul lui Christos". Stefan cel Mare, care după fiecare biruinţă minunată a ridicat minunate biserici şi mănăstiri ca mulţămită şi slavă lui Dumnezeu. Stefan cel Mare, care a înălţat şi această minune, care este Mănăstirea dela Putna, din umbra căreia vorbim.

Dar aici, în această mănăstire mai este o minune, adevărată minune, adevărat semn: Aici în această clopotniţă din faţa noastră se află clopotul cel mare turnat deodată cu zidirea mănăstirii. Poate din cauza glasului jos, în care îşi răspândia sunetul acest clopot, poporul i-a dat numele de clopotul Buga. Şi clopotul Buga tras de vânjoase mâni de Moldoveni suna spre a slăvi pe D-zeu pentru biruinţele Moldovei, spre a mulţămi lui Christos pentru bucuriile ţării, spre a vesti primejdiile, spre a chema neamul întreg spre înfruntarea primejdiilor. Strămoşii au fost atât de impresionaţi de glasul sfânt al acestui minunat clopot, încât l-au slăvit până şi în versuri:

„Sună Buga între hotară
Şi s'aude a şeptea ţară."

A tot sunat Buga, dar tot mai mult de jele. Până când într'o noapte cătanele de pradă ale prădalnicei împărăţii austriace s'au întins ca o pânză neagră de moarte peste această parte din trupul Moldovei. In noaptea aceea — minunea lui Dumnezeu! — Buga, fără să fie tras de mână de om pământean, a sunat îndelung şi prelung, de au răsunat văile şi munţii. L'or fi tras sufletele ostaşilor lui Stefan, cari au căzut în zecile de bătălii ale lui Stefan Vodă pentru apărarea pământului sfânt al Moldovei. Dar l-au tras cu atâta desnădejde, încât buza de aramă a lui Buga a crăpat şi a amuţit.

Cu câteva minute mai înainte bunul Român, d-l Erast Tarangul, mi-a atras luarea aminte asupra faptului că deşi pânza de mort de pe trupul acestei părţi a Moldovei a fost sfârticată de baioneta ostaşului român, deşi de atâţia ani neamul nostru se află în dulcea sărbătoare de unire, totuşi clopotul Buga nici astăzi nu poate lua parte cu glasul lui de profet la bucuria obştească, căci şi astăzi buza lui este crăpată Eu socot că dacă cei chemaţi nu s'au învrednicit până acuma să vindece buza lui Buga pentru a-l lăsa să dea glas bucuriei, noi cu toţii suntem astăzi datori să punem mână dela mână, dela un capăt la altul al ţării, pentru ca să vindecăm rana clopotului Buga, să-l întinerim, căci este nevoie din nou de el, ca să anunţe puternic şi tare primejdia de moarte în care se găseşte astăzi — în mijlocul bucuriei sale de unire — neamul nostru românesc! (Aplauze furtunoase).

Eu vă fac deci propunerea tuturor câţi sunteţi adunaţi aici, să propovăduiţi în toată ţara îndemnul

de a se veni în ajutor clopotului Buga, de a alcătui în toate părţile comitete cari să colecteze obolul neamului şi toate sumele să se trimită pe adresa P. C. S. Arhim. Volcinschi, care cu suflet adevărat moldovenesc străjueşte aici la mormântul lui Stefan cel Mare (Aplauze.)

Această propunere făcută, să trecem mai departe. Astăzi s'a pomenit şi s'a chemat sufletul lui Mihai Viteazul, care şi el a fost Domn al Moldovei, care a unit cu spada sa fulgerătoare tot pământul românesc subt un singur steag şi s'a jertfit pe sine pentru a arăta neamului românesc întreg, în noaptea veacurilor vitrege, cu puterea luminei de fulger, ţinta spre care trebue să-şi îndrepte paşii. Am chemat aici sufletul lui Mihai Viteazul, dela al cărui braţ vânjos, spadă tăioasă şi suflet îndrăsneţ, neamul nostru, în ceasurile primejdioase, prin care trece astăzi, are multe de învăţat! (Aplauze puternice.) Am pomenit şi am chemat sufletul moldovenesc al unui mare geniu muzical românesc, născut târziu pe pământul fostei Bucovine, sufletul genialului compozitor şi cântăreţ Ciprian Porumbescu. L-am chemat să ne înveţe a cânta jalnica doină de astăzi, care să se prefacă în furtunos cântec de biruinţă mâne! (Aplauze furtunoase şi îndelung repetate).

In sfârşit am pomenit şi am chemat sufletul geniului românesc, sufletul tânărului frumos cu buclele în vânt şi cu trăsături ale feţei pline de avânt şi curaj românesc, al cărui chip strălucit, înconjurat de atâtea steaguri, îl vedem aici în faţa noastră, am pomenit şi am chemat sufletul marelui Mihail Eminescu! (Aplauze.)

Şi cu aceasta începem a vorbi despre prilejul acestei mari serbări naţionale, care ne-a adunat cu zecile de mii din toate colţurile României-Mari. Fericesc tineretul din ţară, fericesc întreaga tinerime universitară, întregul tineret român, fericesc generaţia tânără, generaţia nouă, că în toiul luptei furtunoase pentru asigurarea viitorului ei, care este însăşi viaţa şi viitorul neamului nostru întreg, şi-a îndreptat gândul şi ochii aprinşi de fulgerele luptei în spre gândul şi simţirea geniului naţional, care este M. Eminescu. Fericesc tinerimea întreagă, pentru că societatea studenţească „Arboroasa" în frunte cu aprigul luptător Teodosie Popescu (aplauze puternice) a înţeles de sigur să înalţe acest frumos şi măreţ chip al studentului de pe vremuri, M. Eminescu, în numele întregii generaţii tinere, în numele generaţiei noui.

S'a vorbit aici de numeroşi şi străluciţi cuvântători despre marele nostru M. Eminescu. Puţin aş mai avea de adăugat, nu pentru învăţaţii şi cărturarii de aici, ci pentru miile de săteni, cari privesc acuma chipul lui.

A fost un cap genial, a fost un mare poet, a fost un mare suflet, a fost un mare român! A scris cărţi întregi. Fiecare şir scris de el este nepreţuit, fiecare vers este o comoară. Dar sufletul lui de Moldovean şi simţirea lui de Român s'au închegat în două poezii: „Doina" şi „La arme".

In „Doina“ își vedea marea țară românească. România trecutului și România visului de viitor, tăiată în bucăți de dușmani puternici, de mari împărății hrăparețe, iar partea rămasă sub steag slobod năpădită de străini dușmani, cari o jefuiau și-i secau puterile de viață, pregătindu-i peirea. Atunci M. Eminescu a scris „Doina“ de jale. A doinit, cum ar doini din fluer de pe vârf de munte un cioban nemuritor, străbătând cu jalea lui codrii, văile și veacurile.

Și a jălit pe rând fiecarea bucată din trupul sfânt al pământului românesc:

„Din Hotin și pân' la mare
„Vin Muscalii de-a călare
— — — — — — —
„Din Boian la Vatra-Dornii
„A umplut omida cornii
— — — — — — —
„Din Sătmar până'n Săcele
„Numai vaduri ca acele
— — — — — — —
„De la Turnu 'n Dorohoiu
„Curg dușmanii în puhoiu
„Și s'așează pe la noi.
„Și cum vin cu drum de fier
„Toate cântecele pier,
„Sboară păserile toate
„De neagra străinătate.
— — — — — — —

„Sus la munte jos în vale
„Și-au făcut dușmanii cale
„Și străinul te tot paște
„De nu te mai poți cunoaște
— — — — — — —
„Codrul frate cu Românul
„De secure se tot pleacă
„Și izvoarele îi seacă.

Iar Românul rămâne:

„Sărac în țară săracă!
— — — — — — —

A rămas:

„Numai umbra spinului
„La ușa creștinului!

In doinirea sa desnădăjduită M. Eminescu nu mai vedea nici o putință de mântuire nici în sufletul, nici în brațul Românilor, cari trăiau. El vedea mântuirea numai printr'o minune alui D-zeu, care s'ar milostivi și ar învia din morminte pe vechii oșteni, pe vechii arcași, pe vechii luptători, cari în cursul miilor de ani au apărat pământul românesc cu piept de aramă, cu braț de fier și cu inimă oțelită. Dintre toți gândul lui se oprește la figura de arhanghel a lui Ștefan cel Mare, căruia doinind îi strigă:

„Ștefane Măria Ta,
„Tu la Putna nu mai sta
— — — — — — —

„Tu te scoală din mormânt
„Să te-aud din corn sunând
„Şi Moldova adunând.
„De-i suna din corn odată,
„Ai s'aduni Moldova toată,
„De-i suna de două ori
„Îţi vin codrii 'n ajutoriu!
„De-i suna a treia oară,
„Toţi duşmanii au să piară
„Din hotare în hotare!

— (aplauze puternice) —

Aceasta e doina lui M. Eminescu. El a doinit durerea nesfârşită a unui popor, a doinit suspinul neamului şi s'a adresat lui Ştefan-Vodă.

Mai târziu însă geniul lui Eminescu şi-a adus aminte că:

„De pe vremuri mulţi veniră
„de-au cerut pământ şi apă,

că pământul acesta a văzut în cursul miilor de ani duşmani „câtă frunză, câtă iarbă“ şi că toţi au fost prefăcuţi „în pământ şi apă“ de vitejia fără de păreche, fără de asemănare în lume, a fiilor pământului acestuia. Şi-a zis că nu se poate să nu clocotească vitejie în piepturile urmaşilor străvechilor viteji. Şi atunci înviorat, ca ciobanul care doinind din fluer sfârşeşte cântând hora, aşa şi M. Eminescu depe „doină“ a scris marşul „La arme“. S'a adresat şi de astădată, rând pe rând în aceeaş rânduială tuturor părţilor, bucăţilor pământului românesc:

Auzi departe strigă slabii
şi asupriţii către noi,
E glasul blândei Basarabii
ajunsă 'n ziua de-apoi
— — — — — — —

La arme, la arme,
La arme, fraţi Români!

Iar tu, iubită Bucovină,
diamant din stema lui Ştefan,
Ajuns-ai roabă şi cadână
pe mâni murdare de jidan!

(strigăte: Aşa e! Aşa e! Aşa e!)

De sigur aşa era, dar M. Eminescu continuă în marşul lui şi îndeamnă:

De-acuma trâmbiţi de alarmă,
'nălţaţi stindardul sfânt în mâni,
La arme, la arme,
La arme fraţi Români!

(In acest moment se aude întâmplător prelung sunet de buciume de pe munţii de prin prejur, mulţimea isbucneşte în urale vijelioase şi îndelung prelungite)

Voi fii ai vechii Transilvanii
sunteţi cu totul enervaţi
Şi suferiţi în înjosire
dela Braşov pân' la Abrud,
Ca să vă ţie în robie
Fino-Tatarul orb şi crud.
Şi nimeni lanţul n'o să farme?
Au n'aveţi inimi, n'aveţi mâni?!
— — — — — — — —

Apoi adresându-se Maramureşului, de unde au descălecat voivozii, întreabă cu glas poruncitor:

Voi ce dormiţi pe Criş şi Mureş?!
Au Dragoş nu-i din Maramureş?!
Au n'a fost la Moldova Domn?!
— — — — — — —

In sfârşit se adresează „Ţării", adică României, adică vechiului Regat cu steag liber, şi în vers măreţ îi spune, o îndeamnă:

Din laur nemuritoare ramuri,
o Ţară, pune în frunte azi
Şi 'n tricolorul mândrei flamuri
să înfăşuri pieptul tău viteaz!
Şi smulge spada ta din teacă
şi-adună-ţi toţi copiii tăi!
Şi la războiu cu dânşii pleacă,
cu fii de şoimi şi pui de lei!
In valuri, valuri să se sfarme
calmuci, tatari, domni stăpâni,
La arme, la arme,
La arme fraţi Români!

(Aplauze puternice).

Acestea au fost cântările profetului naţonal, Mihail Eminescu. Şi D-zeu i-a auzit doina, neamul românesc i-a auzit îndemnul, iar „Ţara", România vechiului Regat, i-a auzit chemarea. Dumnezeu a pregătit şi a adus vremile, iar Românii de pretutindeni şi-au încununat fruntea, şi-au înfăşurat pieptul în „tricolorul mândrei flamuri", au alergat subt steagurile desfăşu-

rate ale viteazului între viteji, Rege Ferdinand I — (ovaţii şi aplause entuziaste) — şi naţia românească a smuls spada din teacă. (Aplauze furtunoase îndelung repetate). Au urmat suferinţe şi jertfe negrăite. Opt sute de mii de trupuri româneşti în floare s'au aşternut în pământ. S'a presărat ţara cu morminte. Nici un neam din lume, în marele războiu n'a dat o jertfă atât de mare, atât de dureroasă! — Dar' s'a întâmplat ce-a dorit, ce-a prorocit marele profet naţional în faţa căruia ne aflăm acuma:

Duşmani „câtă frunză, câtă iarbă" s'au fărmat „valuri, valuri!" (Aplauze puternice).

Şi neîndoios a fost bucurie mare. S'au bucurat cei vii, s'au bucurat şi morţii din morminte, s'au bucurat şi duhurile strămoşilor, cari ne-au ajutat!

Dar astăzi, astăzi oare? Neamul nostru dela un capăt la altul al ţării simţeşte oare aceeaşi bucurie? Oare astăzi, dacă chipul acesta de broz s'ar mişca şi ar pune mâna pe condeiu, n'ar mai putea scrie o doină?! Şi dacă ar scrie-o, cum ar fi ea oare? Cum ar fi simţită ea oare?

Deasupra noastră plutesc în clipa aceasta duhurile mari pe cari le-am chemat astăzi în rugăciune, şi în faţa lor nu putem minţi. Trebue să spunem adevărul, oricât de crud ar fi el! Şi adevărat este că, dacă chipul de bronz din faţa noastră s'ar mişca şi ar pune mâna pe condeiu, ar scrie o doină de-ar plânge şi pietrele! Căci străinul duşman — nu din afară, ci din lăuntru, nu mai mulţi, ci unul singur! — pregă-

teşte robia şi peirea neamului nostru! (Strigăte generale, aşa este! aşa este!)

Să ne întoarnăm tot la vechea doină alui Eminescu, deoarece el nu ne mai poate scrie una nouă, şi să ne întrebăm când s'a potrivit mai mult, atunci ori acuma, jalea din versurile lui:

„Sus la munte jos la vale
„Şi-au făcut duşmanii cale,
„Şi străinul te tot paşte
„De nu te mai poţi cunoaşte".

Sau când zice:

„Vin străinii în puhoiu
Şi s'aşează pe la noi".

Când era puhoiul mai mare, atunci sau acuma?!

Apoi când zice:

„Îşi desbracă ţara sânul,
„Codrul frate cu Românul
„De secure se tot pleacă,
„Şi izvoarele îi seacă".

Iar Românul a rămas:

„Sărac în ţară săracă!"

— Când era oare mai adevărat acest adevăr, atunci sau acuma?!

Am putea noi oare spune că versurile:

„Numai umbra spinului
La uşa creştinului!"

astăzi ar fi o poveste trecută?! O nu! Dacă am spune aşa, am tăgădui adevărul şi am fi nevrednici de sufletele cari plutesc în clipa aceasta deasupra noastră, am fi nemernici, am fi mişei! (Aplauze generale şi puternice). Nu! Noi strigăm de aici dela Putna, ca să fim auziţi dela un capăt la altul al ţării, că nu Bucovina a fost alipită la România Mare, ci jalea Bucovinei s'a întins dela un capăt la altul asupra întregii Românii, căreia i se potrivesc versurile:

„Iar tu iubită Bucovină,
diamant din stema lui Ştefan,
Ajuns-ai roabă şi cadână
pe mâni murdare de Jidan!" (Aşa e!)

Omida din „cornii" Bucovinei s'a întins şi ceas cu ceas cuprinde tot mai mult toate plaiurile României Mari! (Strigăte şi aprobări vijelioase).

— Acesta-i adevărul! Acesta-i adevărul mare şi crud al ceasului acestuia! Aceasta-i jalea zilelor de astăzi! Suntem toţi Românii uniţi laolaltă. Suntem România Mare! Da! Dar numai cu numele. Căci dreptatea noastră sfântă e călcată în picioare şi murdărită de străinul pripăşit năvalnic în anii din urmă de peste hotare, străinul duşman crucii lui Christos, pentru apărarea căreia au sângerat strămoşii prin veacuri, duşman ţării noastre, pe care strămoşii au apărat-o cu valuri de sânge prin multe mii de ani, duşman neamului nostru, căruia voeşte să-i iee dreptul, să-i iee ţara, să-i iee sufletul, să-i iee viaţa! (Mulţimea confirmă ca un uragan).

Fraţi Români,
Fraţi creştini,

Dar să ne dăm seama! Ne-am adunat oare aici şi am chemat în văzduhul de deasupra noastră cele patru mari suflete ale neamului nostru numai ca să ne tânguim, să ne jelim, să ne bocim?! Să nu cumva să atragem asupra noastră ca nişte nemernici, dispreţul acestor duhuri de slavă a neamului nostru!

De aici dela Putna, din ceasul acesta trebue să pornească, să purceadă, ca o vijelie, o hotărîre tare ca oţelul spadelor lui Ştefan cel Mare si Mihaiu Viteazul! Hotărîrea neclintită: *de-a stăpâni noi ţara aceasta şi de a o lăsa curată urmaşilor noştri!* (Aplauze furtunoase îndelung repetate).

Duhul marelui Eminescu uimit şi îndurerat ne întreabă: „Cum? Când nu eraţi launloc, când împăraţii mari vă sfâşiau pământul, şi braţele voastre, în două din trei părţi ale ţării, erau ferecate în lanţuri grele, în vremuri ca acelea eu v'am îndemnat să smulgeţi spada din teacă şi voi atunci m'aţi ascultat şi m'aţi urmat, iar acum bociţi?! Ori nu mă cunoaşteţi, ori nu vă cunosc?!"

Intristat duhul de arhanghel al lui Ştefan cel Mare ne aminteşte: „Când duşmanii crucii năvăleau pe plaiurile acestea, eu nu jeleam, ci urmat de strămoşii voştri, cari se sculau ca un singur om în jurul meu, plecam cu ei la luptă şi D-zeu totdeauna ne-a ajutat! Ori poate nu sunteţi strănepoţii oştenilor mei?!"

— Duhul lui Mihaiu Viteazul nu e deprins de loc să asculte jăluiri, el pipăe cu mâna lui de fier mânerul de oţel al spadei!

— Iar duhul blând ca o armonie duioasă al copilului acestei părţi a Moldovei, duhul lui Ciprian Porumbescu, stă gata să ne insufle, nu un cântec de jale, ci o furtunoasă cântare de biruinţă! (Aplauze prelungite).

Aşa dar de aici dela Mănăstirea Putna, de lângă mormântul lui Ştefan cel Mare şi Sfânt, din faţa chipului de bronz, al tânărului M. Eminescu, din faţa duhurilor mari cari fâlfâie deasupra noastră în clipa aceasta, noi luăm hotărîrea ca în faţa primejdiei de moarte, care ne ameninţă ţara şi viaţa neamului, să ne sculăm ca un singur om dela un capăt la altul al ţării, să ne unim în gând şi în simţire românească, în iubire frăţească şi creştinească să purcedem la luptă sfântă, la războiu sfânt, pe cale legală şi paşnică, spre a păstra moştenirea aşa cum părinţii ne-au lăsat-o, şi cum şi noi voim s'o lăsăm curată copiilor şi urmaşilor noştri din neam în neam! (Aplauze frenetice şi îndelung repetate).

Da! Noi nu râvnim şi nu vom râvni nici odată la drepturile altui popor în ţara lui, dar credem cu tărie că avem dreptul să trăim în ţara părinţilor noştri! Noi nu voim să robim pe nimeni în ţara lui, dar credem că avem dreptul să nu fim robiţi de nimeni în ţara noastră! (Aplauze furtunoase).

Nu voim să stăpânim pe nimeni în ţara lui, socotim însă că avem dreptul să fim stăpâni în ţara noastră! (Aplauze puternice). Nu râvnim să prădăm prin înşelăciune munca nici unui neam în ţara lui, voim însă să rămânem stăpâni în ţara noastră, pe bogăţiile pământului nostru şi pe munca noastră obştească! (Aplauze puternice). Şi cum am zis, înţelegem să luptăm pentru dobândirea acestui drept pe cale paşnică şi legală! Să se ştie însă, că dacă prin călcare de legi şi prin diferite silnicii se vor pune piedici luptei paşnice şi legale a poporului român, dacă diferitele soiuri de trădători, de vânzători de neam şi ţară vor căuta să slujească în orice fel planurile duşmanului în contra drepturilor sfinte ale neamului nostru, atunci studenţimea universitară, care s'a ridicat puternic ca o furtună curăţitoare, întregul tineret al ţării, tânăra generaţie, noua generaţie — şi se vor găsi atâţia dintre noi generaţia vrâstnică, dar cari am rămas cu inima tânără şi cari vom întări rândurile lor — cu toţii ne vom adresa, vom cere sfat lui M. Eminescu şi el, e sigur, că ne va răspunde cu versul:

„Şi smulge spada ta din teacă!"

Şi atunci să se ştie bine: vom smulge spada din teacă! (Ovaţii delirante).

Ne va urma binecuvântarea tuturor strămoşilor, cari în cursul miilor de ani au căzut cu arma în mână apărând pământul acesta.

Şi atunci duşmanii să ştie bine, că Ştefan va suna din corn „a treia oară!"

„De-i suna a treia oară,
„Toţi duşmanii or să piară!

(Aplauze furtunoase).

— Iar dacă cineva s'ar putea îndoi de rezultat din cauza trădătorilor, adică din cauza acelora, cari „au îndrăgit străinii", aceluia îi răspund să nu se îndoiască. Soarta trădătorilor neamului nostru este pecetluită prin versurile săpate cu slove de aur pe acest monument:

„Cine a îndrăgit străinii
„Mânca-i-ar inima cânii,
„Mânca-i-ar casa pustia
„Şi neamul nemernicia!"

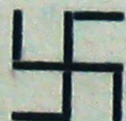
De aici dela această tribună le spunem tuturor soiurilor de vânduţi şi de trădători, în numele duhului lui M. Eminescu, că noi aceia, cari purcedem la lupta cea mai sfântă, din câte le-a dus acest neam, vom şti să aducem la îndeplinire blăstămul din versuri:

Inima la câni şi casa pustie! Ca să sece sămânţa trădătorilor de pe pământul acesta! *Ne-am săturat de ei!* (Aplauze frenetice şi îndelung repetate).

Dacă pentru întemeierea acestei ţări numai în războiul din urmă au murit opt sute de mii (800.000) de viteji, nu va fi mare lucru, dacă pentru păstrarea şi întărirea ei vor pieri câteva mii de mişei! (Aplauze furtunoase). Dacă în calea noastră care duce spre mântuirea de peire sigură a neamului nostru vom întâlni cetele nemernice de diferite soiuri de vânduţi duşma-

nului, subt orice înfăţişare mincinoasă s'ar arăta ei, nu vom sta nici o clipă la îndoială să trecem peste hoiturile lor pentru a ne mântui neamul şi crucea lui Christos! (Aplauze puternice).

— Inţelegem să purcedem cu energie la luptă hotărîtă! Şi în faţa duhurilor mărețe care ne ascultă, în faţa acestei sfinte mănăstiri, în faţa chipului de bronz al marelui M. Eminescu **jurăm să nu încetăm lupta până când această ţară nu va fi din nou românească şi creştinească.** (Mulţimea în entuziasm delirant ridică pe orator dela tribună pe umeri şi-l poartă în triumf, după care aproximativ o mie de arcaşi defilează milităreşte în faţa oratorului).

Prețul: 10 Lei.